

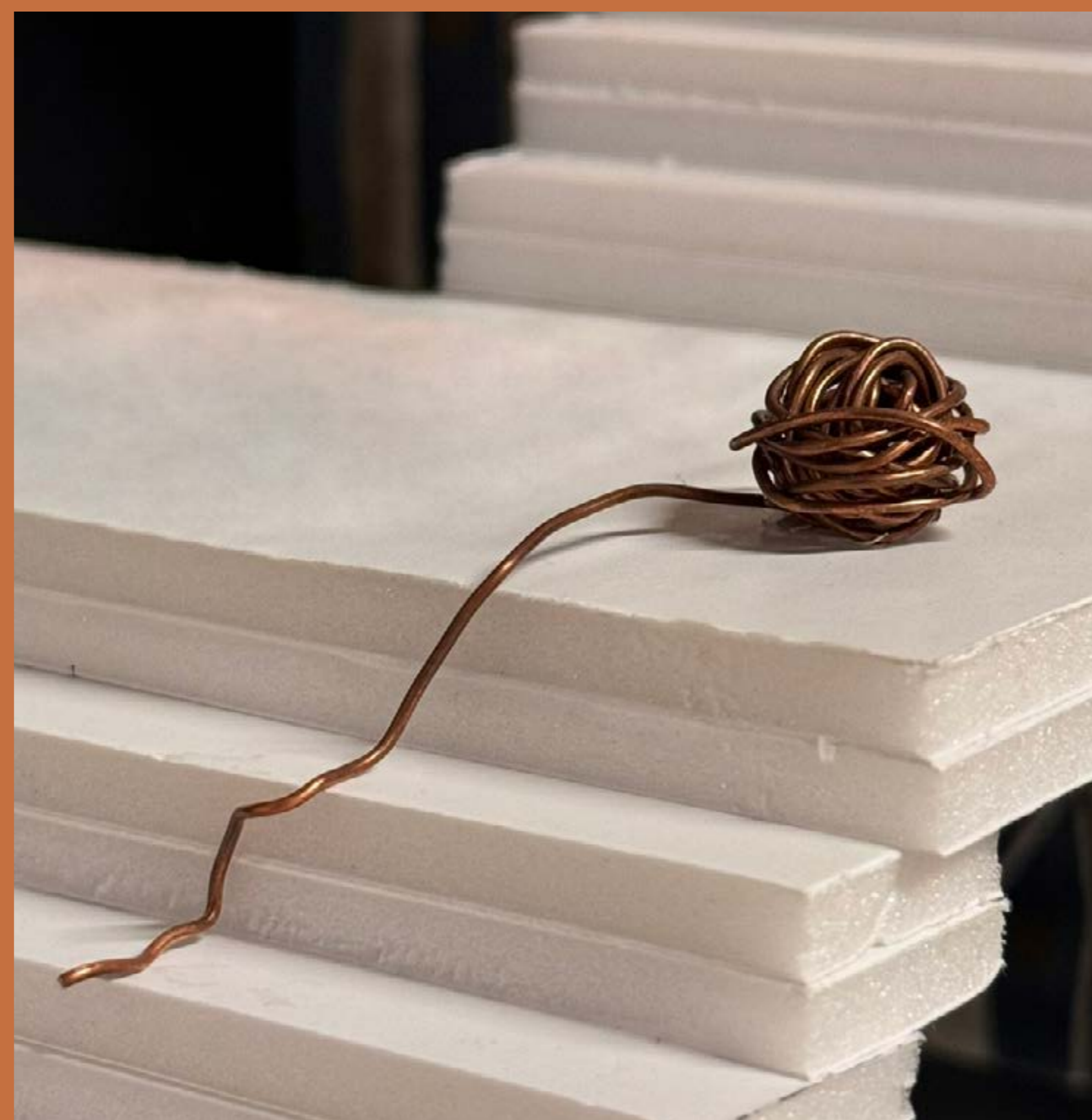

Heczendorfer Anna

Látványtervezés BA I. félév

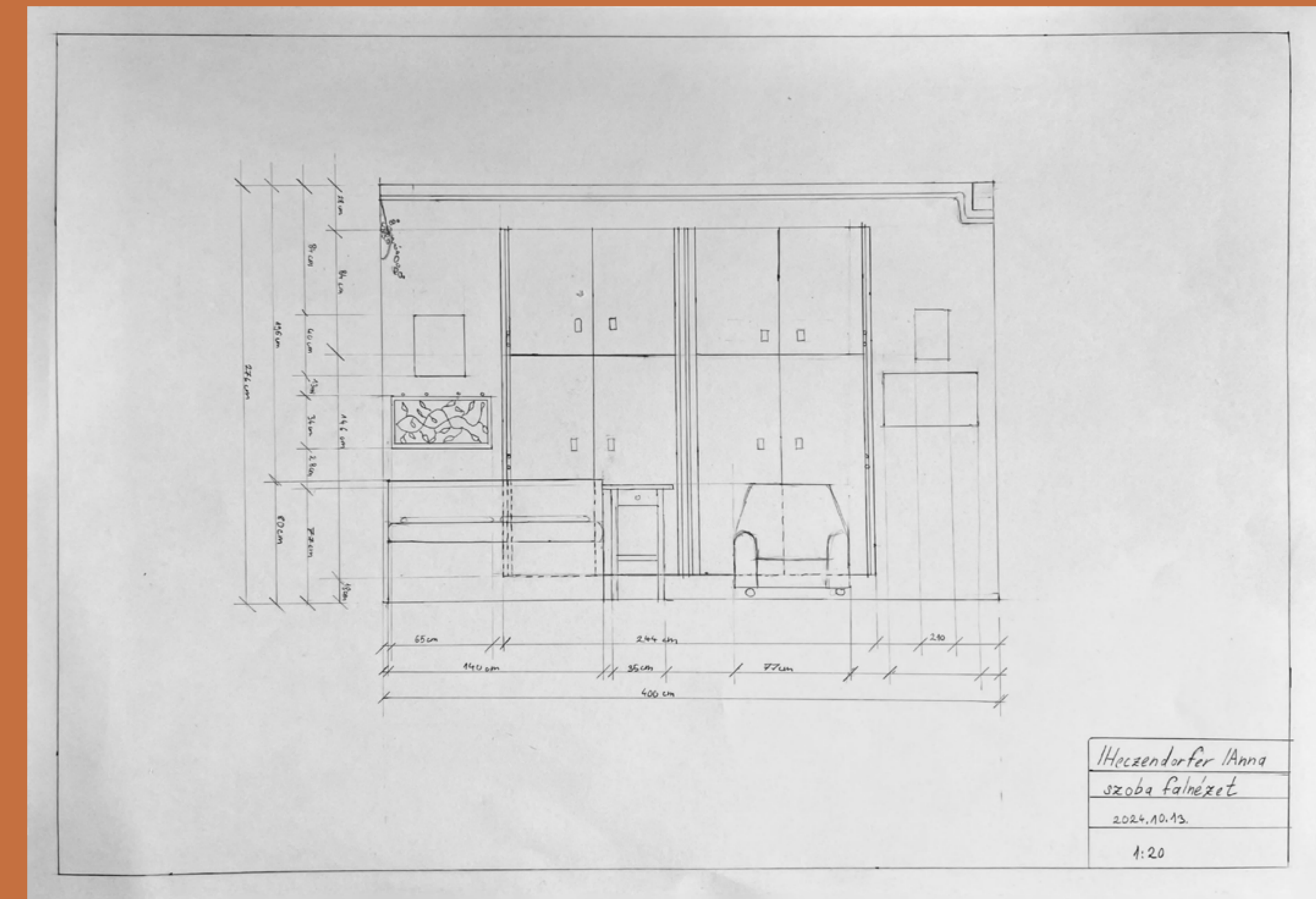
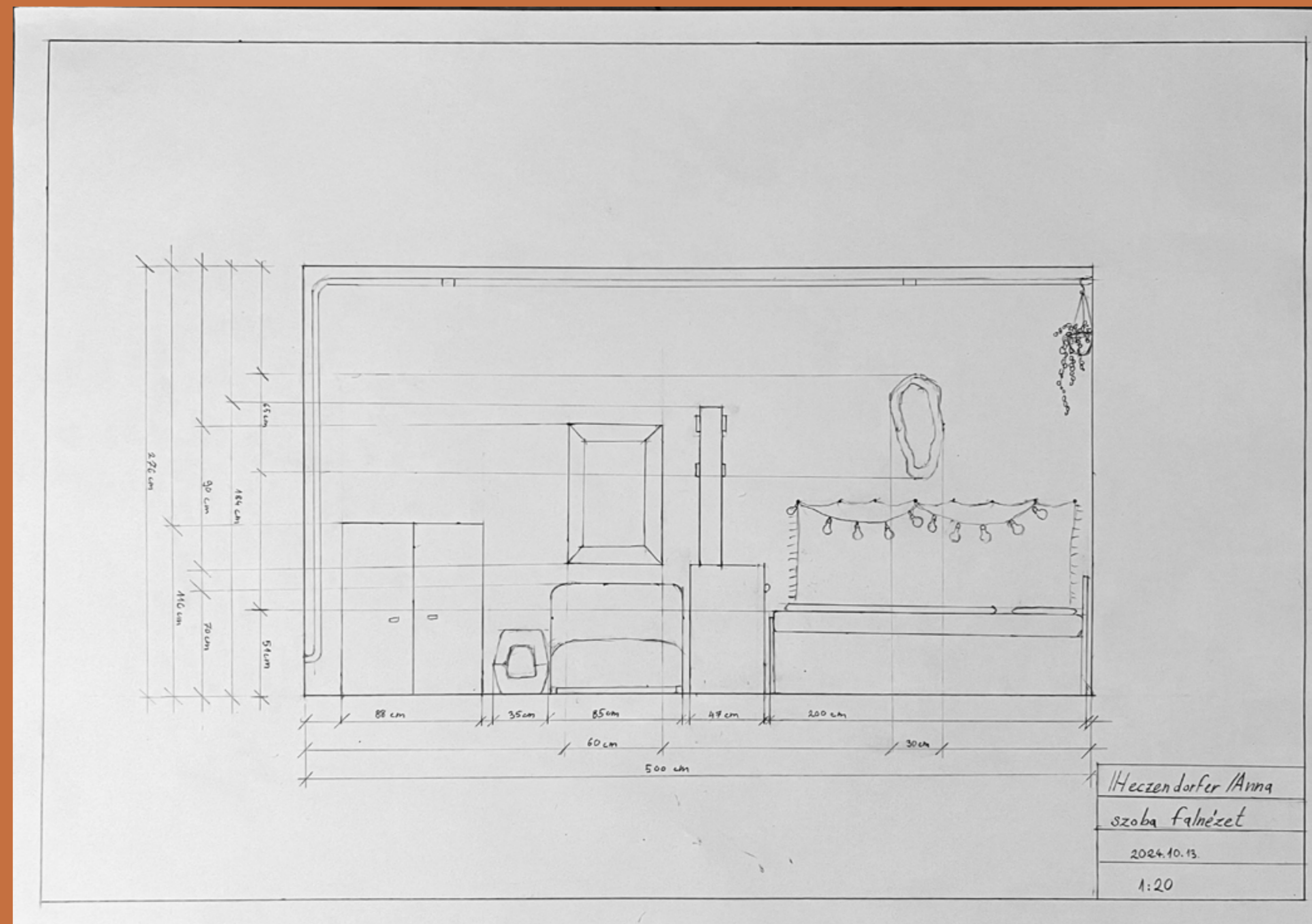
2024

Hevesi Sándor Színház, Zalaegerszeg

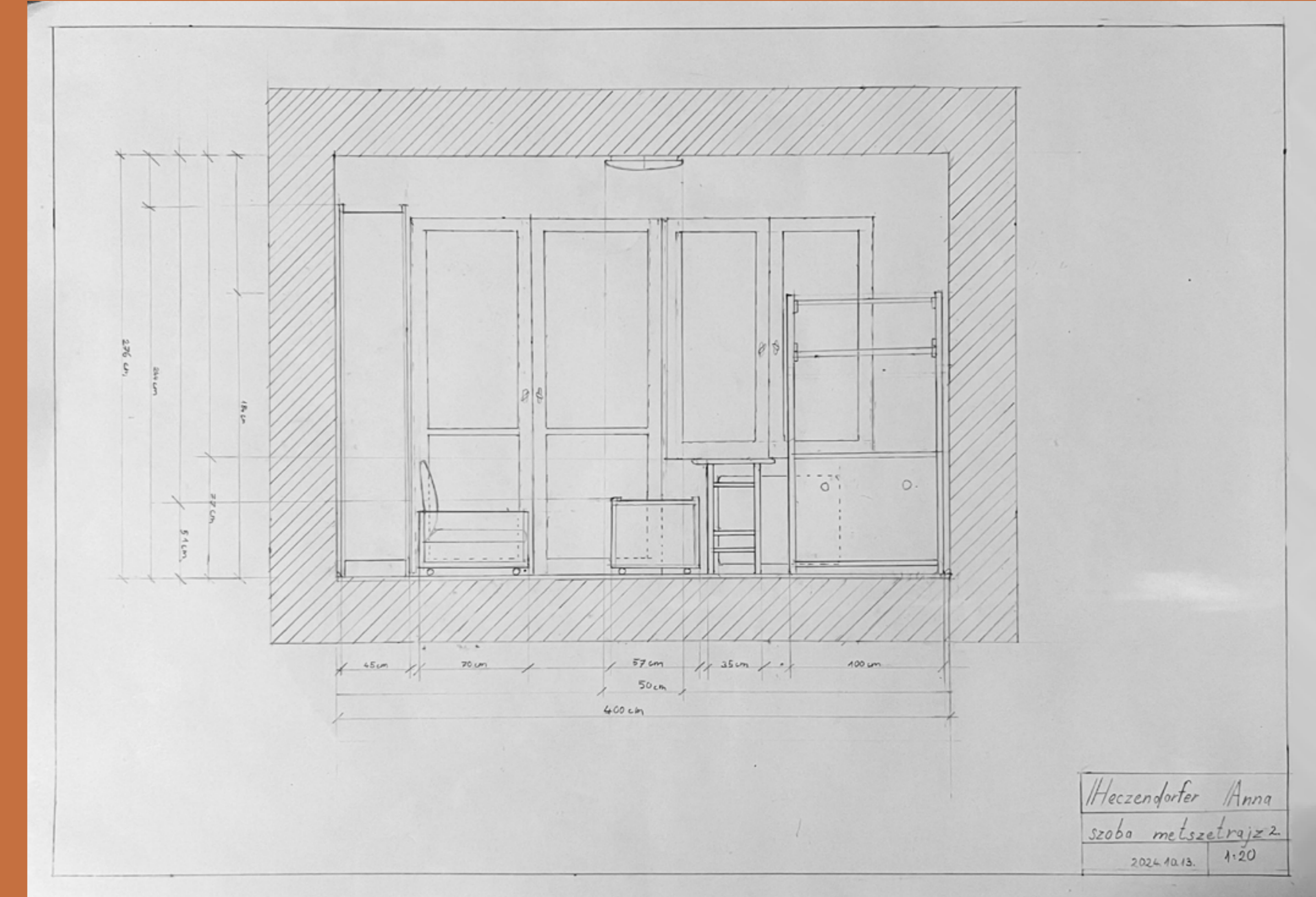
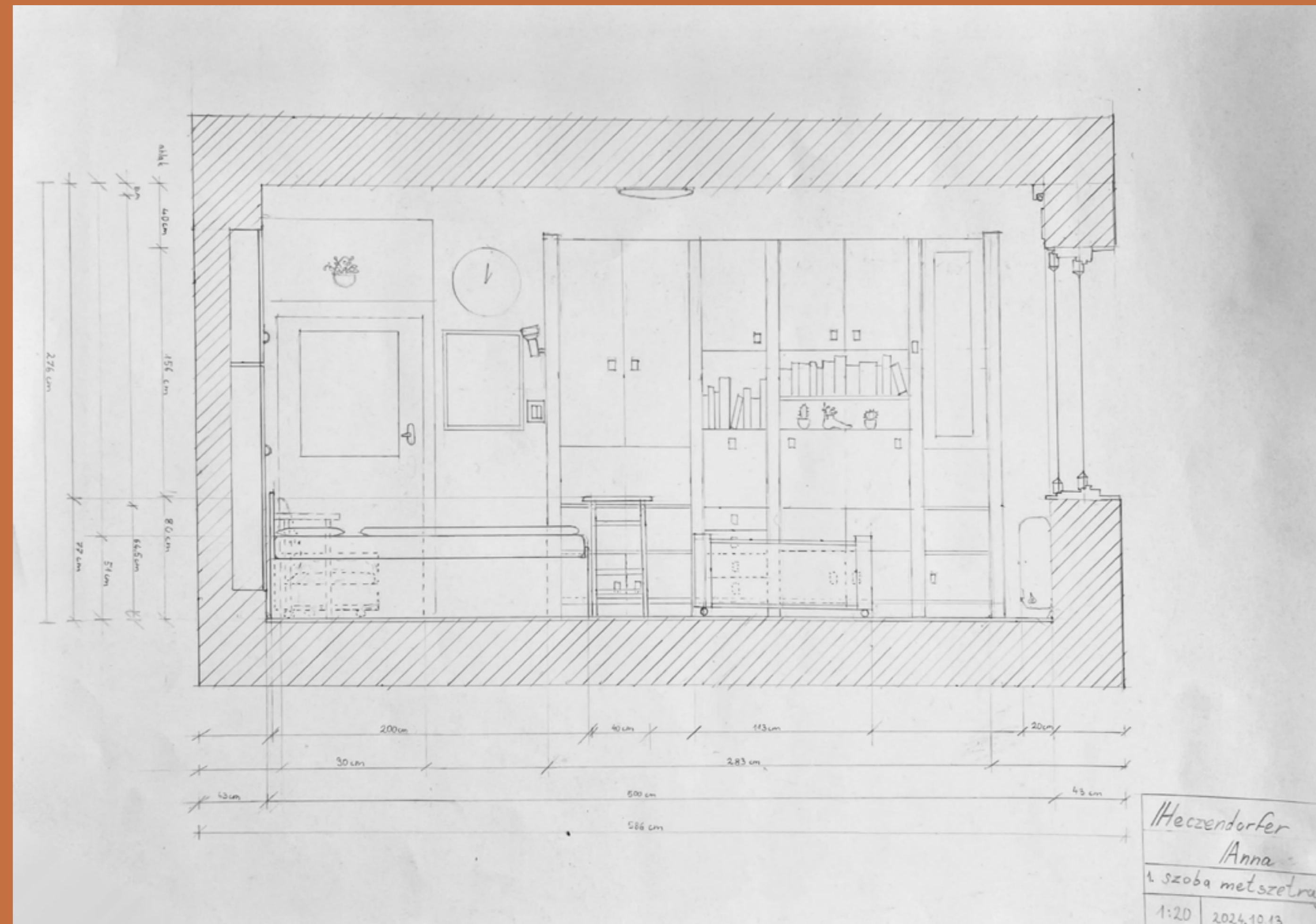

MUNKANAPLÓ

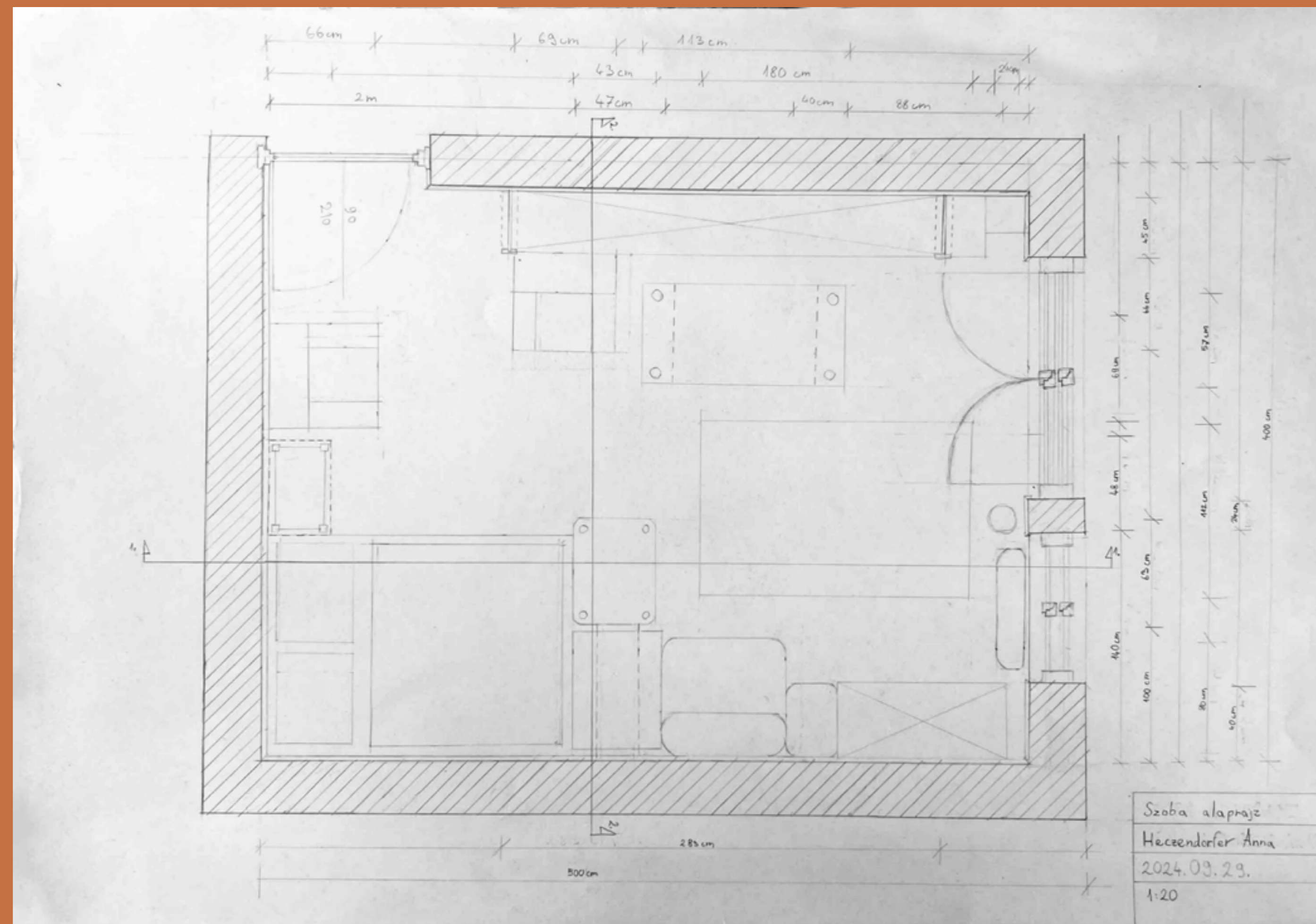
falnézet

metszet

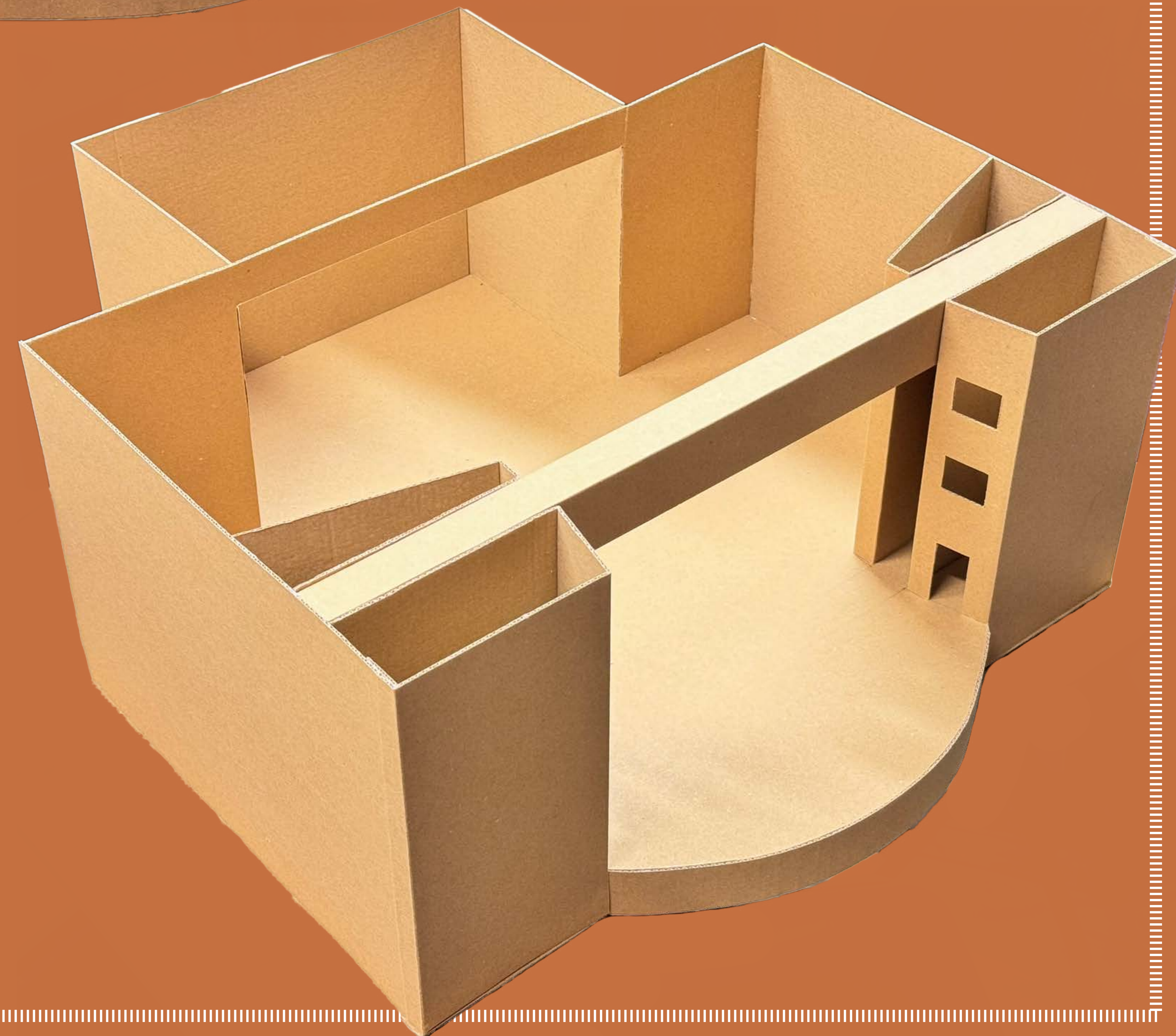
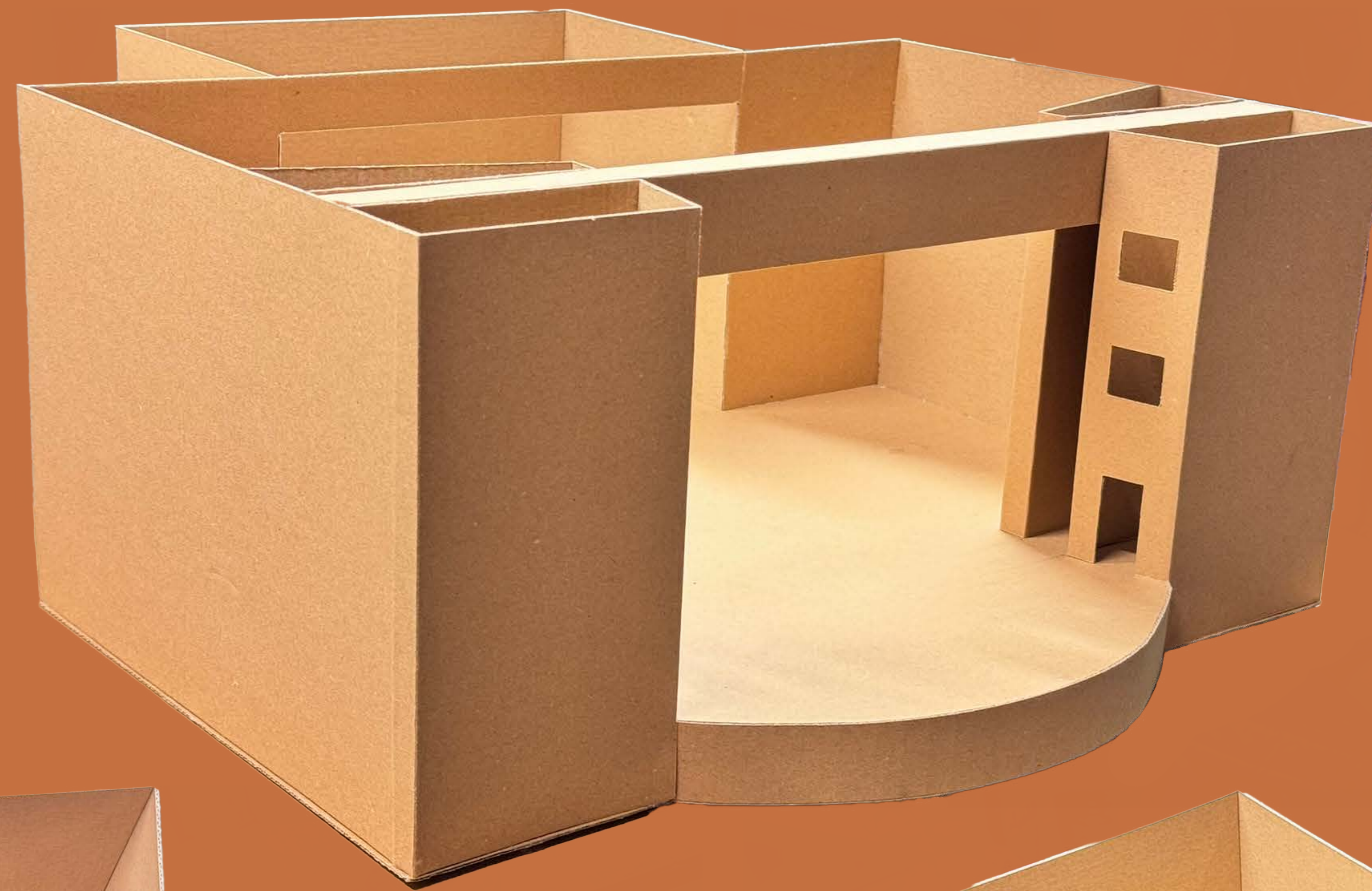
alaprjz

SAJÁT SZOBA FELMÉRÉSI RAJZOK

VIGSZINHÁZ
MAKETT

1:50

Mercati di Triani

Történelmi kontextus

A vásárcsarnokot Marcus Ulpius Traianus császár uralkodása alatt (98-117) építették. Traianus uralkodása az ókori Róma egyik legvirágzóbb időszaka volt. A császár katonai hódításai és politikai reformjai révén a birodalom hatalmas területekre terjedt ki és gazdasági fellendülést hozott. A Római Birodalom a legnagyobb méretét az ő uralkodása alatt érte el . Traianus különösen nagy figyelmet fordított Róma városának fejlesztésére , számos középület, fórum és más infrastrukturális beruházás révén. Ezen építkezések közé tartozott a Traianus-féle vásárcsarnok, amely nemcsak a rómaiak mindennapi életének fontos központjává vált, hanem a birodalom gazdasági és kereskedelmi erejét is szimbolizálta.

Az egyiptomi területekre is elért a császár nagysága, a helyiek úgynevezett „fáraóagyat” emeltek, vagyis kioszkot a tiszteletére. Habár a szerkezet nagyrésze valószínűleg korábról, Augustus császár uralkodásának idejéből származik, a befejezetlen emlékművet Traianusnak tulajdonítják, mivel a belül található reliefeken fáraóként ábrázolják, aki felajánlásokat tesz Hórusznak, Ozirisznek és Ízisznek.

A császár egyik legfontosabb célja Dácia meghódítása volt. Míután Decebalus dák király komoly ellenállást tanúsított, Traianus két háború során végül legyőzte őt, Dáciát római provinciává tette, és visszatért Rómába hatalmas zsákmánnyal.

Győzelme emlékére megépítette a Traianus Fórumát (i.sz. 107-113), amely Róma egyik legnagyobb és legjelentősebb fórumává vált, grandiózus méretei és kulturális funkciói emelték ki. Az épületkomplexum központi eleme a Basilica Ulpia volt, melyet két könyvtár, valamint a császár hamvait őrző diadaloszlop vett körül. A bazilika 170x60 méteres méretével a legnagyobb volt Rómában. A fórum központi udvarán áll Traianus híres lovas szobra. A kolumna a dák háborúk jeleneteit örökíti meg, 19 márványtömbből áll, tetején a császárt ábrázoló szoborral. Ezt szerencsém volt részletesen megtekinteni Piranesi 6 lapból álló, az oszlop részeit külön tanulmányozó alkotásán keresztül. Hihetetlen részletességgel és precizitással készítette a rézmetszeteket. Mikor kiterítettük és összeállítottuk a könyvtár hosszú asztalán, teljesen magam elé képzeltem, mintha épp az oszlop előtt álltam volna. Amilyen aprólékos alkotás, olyan monumentális hatást gyakorolt rám.

A IV. Század közepe felé Konstantin bizánci császár látogatást tett Rómában Orsmida perzsa herceg kíséretében. Amikor megpillantotta a fórumot, úgy meglepte a fényűző alkotások sokasága, hogy felkiáltott: „Még csak utánozni sem tudnám, én csak a ló szerepét tudnám betöltelni.” A herceg hozzáfűzte: „Felség, egy ilyen ló-nak előbb olyan istállóra lenne szüksége, mint ez itt.” 1 A fórum kisebb részét feltárták, sajnos azonban a nagyobbik rész a modern város utcái alatt maradt eltemetve.

A Traianus Fóruma, a császár emlékére épített

Az építkezés és tervezés
A kelet-európai, különösen dáciai győzelmek emlékére Traianus császár elhatározta egy olyan fórum építését, amely nagyságában és szépségében felülmúlta az összes korábitt, a munkálatokat pedig a damaszkuszi Apollodóroszra bízta. Apollodórosz Traianus, később pedig Hadrianus vezető építésze volt. Traianus hadjárata-in műszaki közreműködőként is részt vett, ahol Drobetánál a Vaskapu-szoros alatt megépítette a faszervezetű dunai hidat, ezt a Traianus-oszlop is megőrökíti. Állítólag az őt követő Hadrianust nyíltan bírálta, ami valószínűleg kegyvesztettségéhez, egyes források szerint a halálához vezetett. Egy híres anekdota szerint Apollodórosz gúnyosan kommentálta Hadrianus építészeti terveit, ami feldühítette a császárt. Ennek ellenére állítólag részt vett a Hadrianus korabeli Pantheon építkezésében. A legjelentősebb építészeti alkotásai: a gymnasium, a circus, az odeum, a forum Traiani, a Mercati di Traiano. Apollodórosz tevékenysége mély nyomot hagyott a római építészetben. Az általa tervezett épületek és mérnöki alkotások a római mérnöki tudomány és esztétikai érzék csúcspontját képviselik. Traianus oszlopa és a fórum a mai napig a római építészet ikonikus emlékei közé tartoznak. Damaszkuszi Apollodórosz példája annak, hogy az ókori építészek nemcsak tervezők, hanem művészek és mérnökök is voltak, akik képesek voltak grandiózus és tartós alkotásokat létrehozni.

A Traianus-forum megépítéséhez szükséges terület kialakításához 61 millió köbméter földet és sziklát távolítottak el.

A Quirinalis domb lefaragott részein épült fel a Traianus piaca nevű épületegyüttes.

Két részből áll, az alsó rész egy félkör alakú, háromemeletes épület, amely kiváló állapotban maradt ránk. A felső részen pedig egy bazilika jellegű, félköríves terem található.

A Traianus Fóruma, a császár emlékére épített

A félköríves téglahomlokzat mögött három emeleten boltok sorakoztak. Az üzletek árkádos bejáratát négyszög alakú, keretelt, szemöldökfás ajtóval és felül ablaknyílással alakították ki. Fából készült félemelet szolgált az áruk tárolására. A harmadik szint az antik Via Biberatica utcára nyílik, amely máig jó állapotban fennmaradt. Ezt a piacon keresztül vezető főutcát egykor fogadók és italboltok szegélyezték, így kapta ezt a megnevezést. Innen egy lépcsősor vezet egy nagyterembe, amely az épületegyüttes központjában található, és ma ez szolgál bejáratként. A terem (Aula Grande) két emelet magasságban terült el, és üzletek, valamint feltehetően irodák határolták. A tetőt hat merész keresztboltozat alkotta, amelyeket hatalmas, travertinből faragott gyámkövek támasztottak alá. Az épületet valószínűleg részben az állam által kezelt, hatalmas élelmiszerkészletek tárolására használták – ezeket ingyen osztották szét a lakoságnak –, másrészt kisebb árusítás céljából. A kínálat borból, olajból, gabonából, zöldségekből, frissen tartott tengeri halakból, tengerentúli fűszerekből és csemegékből állt. A város vezetői fontosnak tartották a jól szervezett ellátást. A vásárcsarnok építéséért a híres római építész, Apollodórosz felelt, aki Traianus másik nagy építészeti projektjét, a Traianus-forumot is tervezte. A vásárcsarnok közvetlenül a fórumhoz kapcsolódott, és egy hatalmas, több emeletes komplexumot alkotott, amely a modern bevásárlóközpontok elődjének tekinthető. A több szintből álló épületet különböző funkciókra tervezték: az alsó szinteken található üzletek és piaci árusok a mindennapi fogyasztási cikkeket kínálták, míg a felső szinteken irodák, adminisztrációs helyiségek és raktárak kaptak helyet. Az építmény egyedülálló a maga nemében, mivel az íves boltívek és boltozatok segítségével oldotta meg a terület tagolását. Az építési terület meredek lejtője miatt különleges mérnöki megoldásokat alkalmaztak, hogy a szerkezet stabil és biztonságos legyen. A boltívek a terhelés egyenletes elosztásában is segítettek, ami lehetővé tette a többemeletes kialakítást. Ez az építészeti újítás egyértelműen mutatja a római mérnöki tudás és technológia magas színvonalát.

A Traianus Fóruma, a császár emlékére épített

Funkció és jelentőség
Traianus vásárcsarnoka nem csupán egy egyszerű piaci helyszín volt. Az épületkomplexum sokkal inkább egy kereskedelmi és társadalmi központként funkcionált, ahol Róma lakói találkozhattak, vásárolhattak és intézhették hivatalos ügyeiket. A különböző árusítóhelyekben élelmiszereket, ruházati cikkeket, fémárukat és más fogyasztási cikkeket lehetett vásárolni. A vásárcsarnok volt az a hely, ahol a birodalom távoli részeiről származó áruk is elérhetők voltak, mint például az egyiptomi búza, keleti fűszerek vagy a galliai bor. A csarnok egyedi elrendezése lehetővé tette, hogy a különböző szintek és boltok különféle típusú árukra specializálódjanak. Ez a többfunkciós elrendezés a római városi élet dinamikáját tükrözte, és jól illeszkedett a Traianus-forum és a közeli építmények által nyújtott, magasztos városi környezetbe. Az alsó szinteken zajló pezs-gő kereskedelmi tevékenységek, a középső szinteken található hivatalok és a felső szinteken lévő raktárak integrációja egy összetett és jól szervezett gazdasági rendszert mutat.

A Traianus Fóruma, a császár emlékére épített

Építészeti és kulturális hatás
Traianus vásárcsarnoka építészeti újításaival és hatalmas méreteivel nem csupán Rómában, hanem az egész birodalomban mély benyomást tett. Az épület a rómaiak mérnöki tudásának bizonyítéka, és a császár politikai hatalmának is szimbóluma volt. A vásárcsarnokban zajló kereskedelem a birodalom különböző részeiről származó áruk áramlását támogatta, ezáltal elősegítve a birodalom gazdasági egységét és a kultúrák közötti kapcsolatokat.

Az épület jellegzetes szerkezeti megoldásai – például a beton és a téglából épült boltívek – az elkövetkező évszázadokban más építkezésekre is hatást gyakoroltak. Sok későbbi római és bizánci építmény, valamint a középkori európai városok piacai is hasonló elveken alapultak. A vásárcsarnok ezen túlmenően azt is tükrözte, hogy a római társadalomban milyen fontos szerepet játszott a kereskedelem és a közösségi élet.

Vásárlás a piacon

A boltok korán nyitottak és délben bezártak. A legtehetősebb üzletekben mozaikdísz mutatta be a kínálatot. A bevásárlás a férfiak feladata volt, az asszonyok csupán a varrónőhöz és a cipészhez jártak. A kereskedők túlnyomórészt szintén férfiak voltak. Egy alkalmazotti nyilvántartás alapján i. sz. 117 és 193 között mindössze három gyapjúárus, két ékszerész, egy zöldséges és egy halárus volt nő a boltosok között.

A vásárcsarnok utóélete és jelentősége a mai napig

Traianus vásárcsarnoka az évszázadok során számos változáson ment keresztül. A Római Birodalom bukását követően az épület egyes részei megsemmisültek, míg más részeket újrahaznosítottak különböző célokra. A középkorban a vásárcsarnok maradványai városi erődítményként szolgáltak, és csak a 20. század elején kezdődött meg komolyabb régészeti feltárása.

Napjainkban Traianus vásárcsarnoka a római történelem és építészet egyik kiemelkedő emlékhelye, amelyet turisták ezrei látogatnak évente. Az építmény fennmaradt részei, beleértve az üzletsorokat, lépcsőket és a boltozatos termeket, betekintést nyújtanak a római városi élet mindennapjaiba. A vásárcsarnok ezen túlmenően a világörökség részeként a római urbanizmus és mérnöki teljesítmény dicséretét hirdeti.

Traianus vásárcsarnoka tehát nemcsak a múlt nagy kereskedelmi központja, hanem az ókori világ egyik mérnöki csodája is. Az építmény Róma kulturális örökségének szerves része, és ma is megőrzi annak a korszaknak a nagyszerűségét, amikor Róma volt a világ központja.

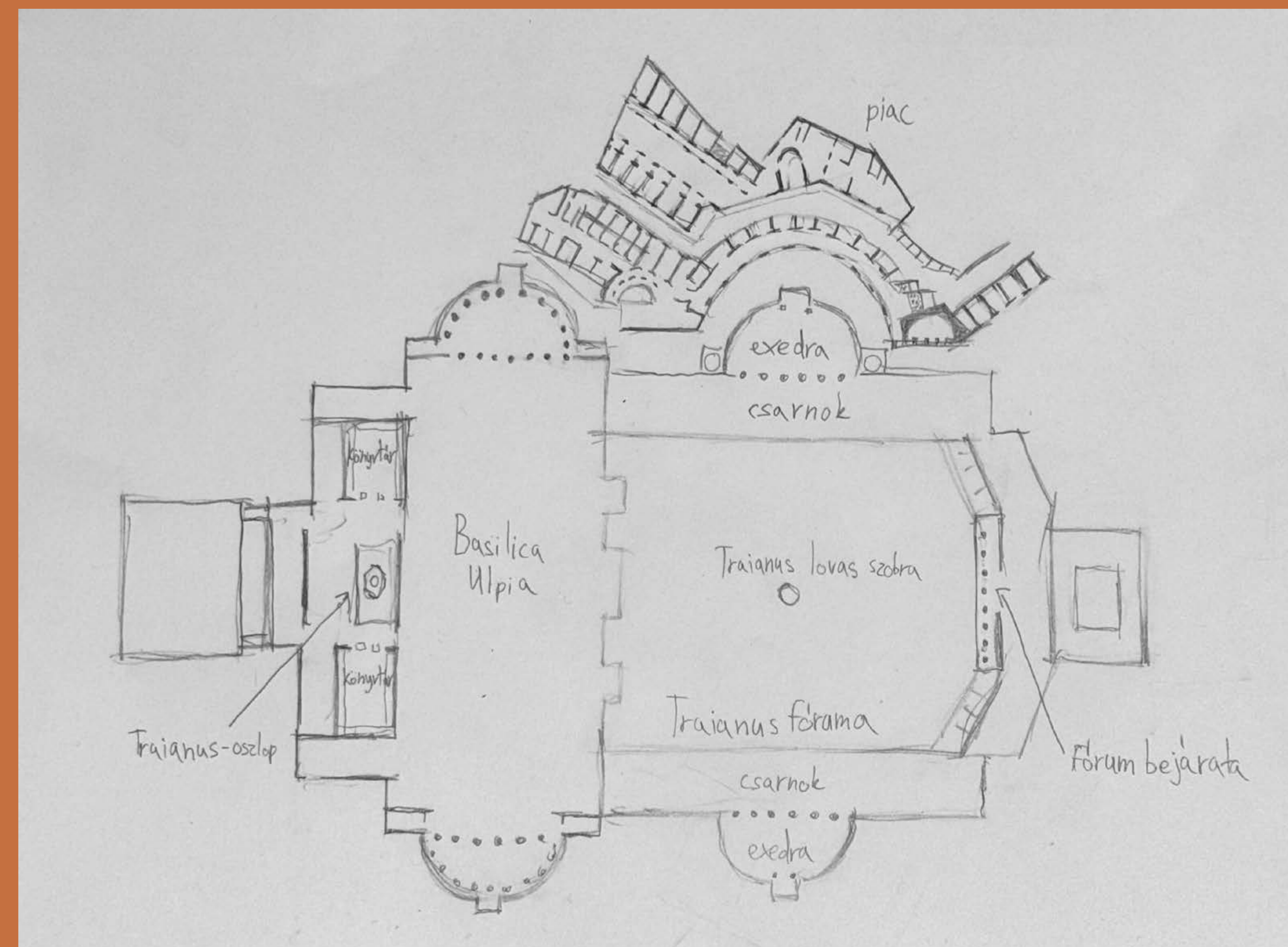
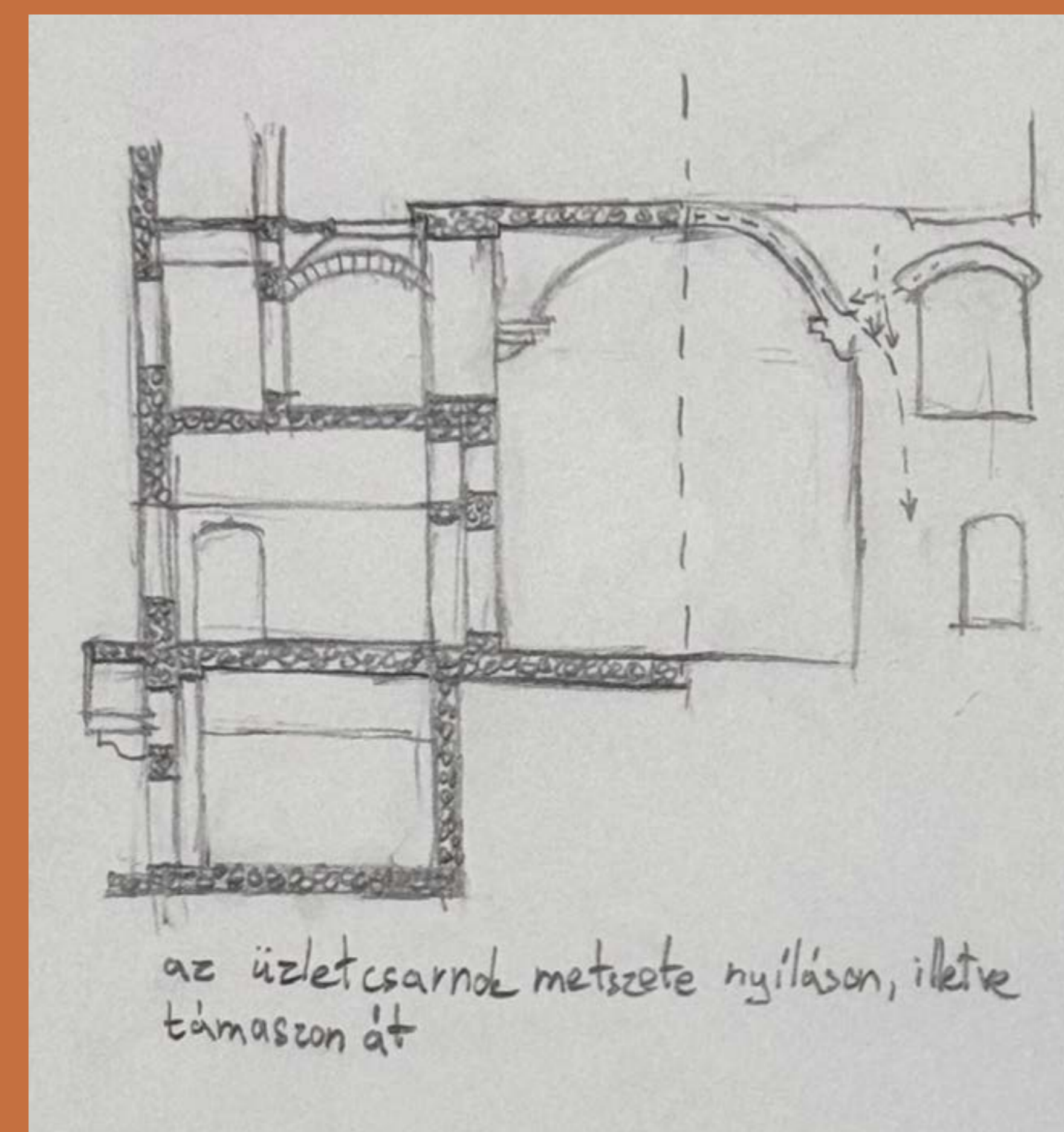
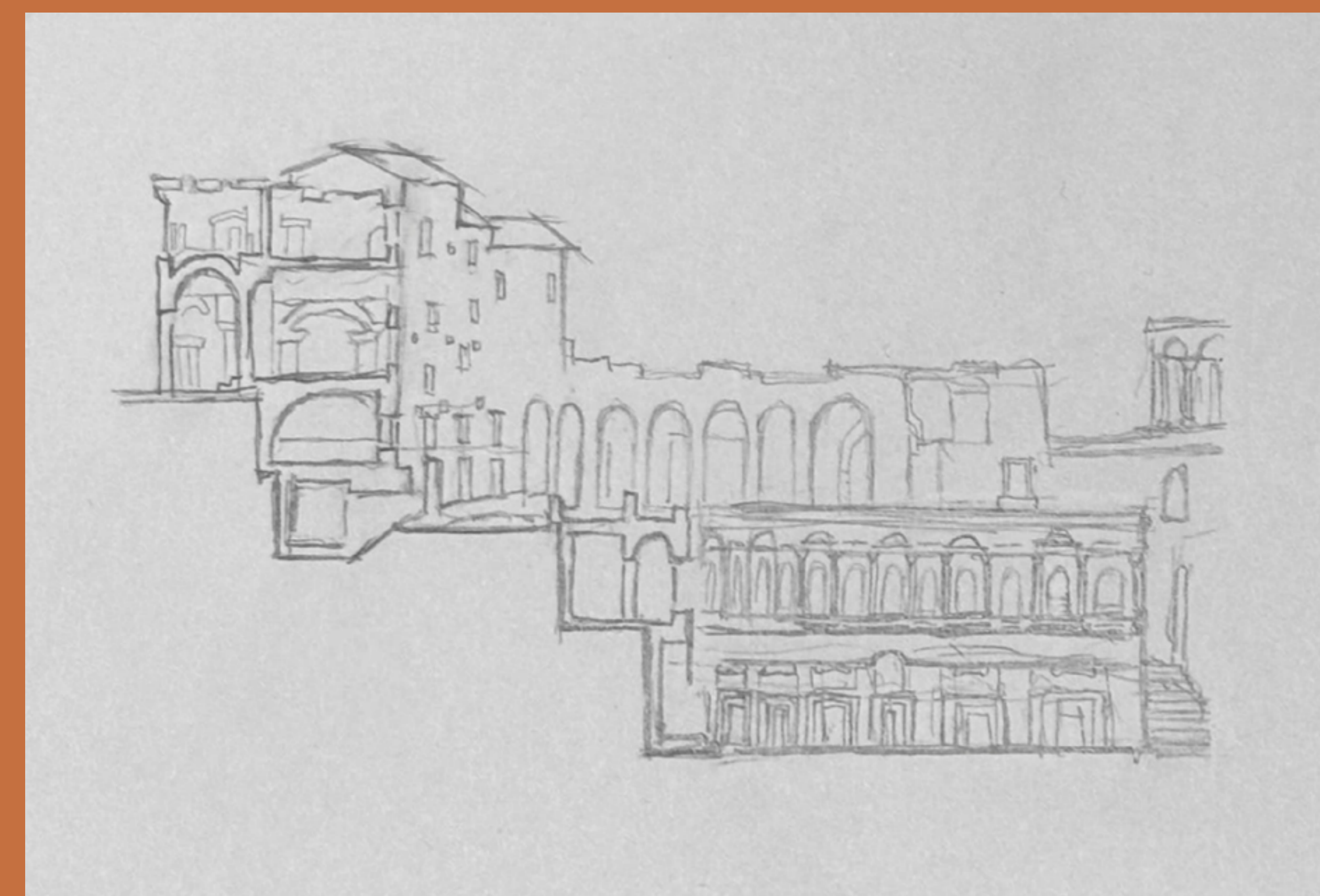
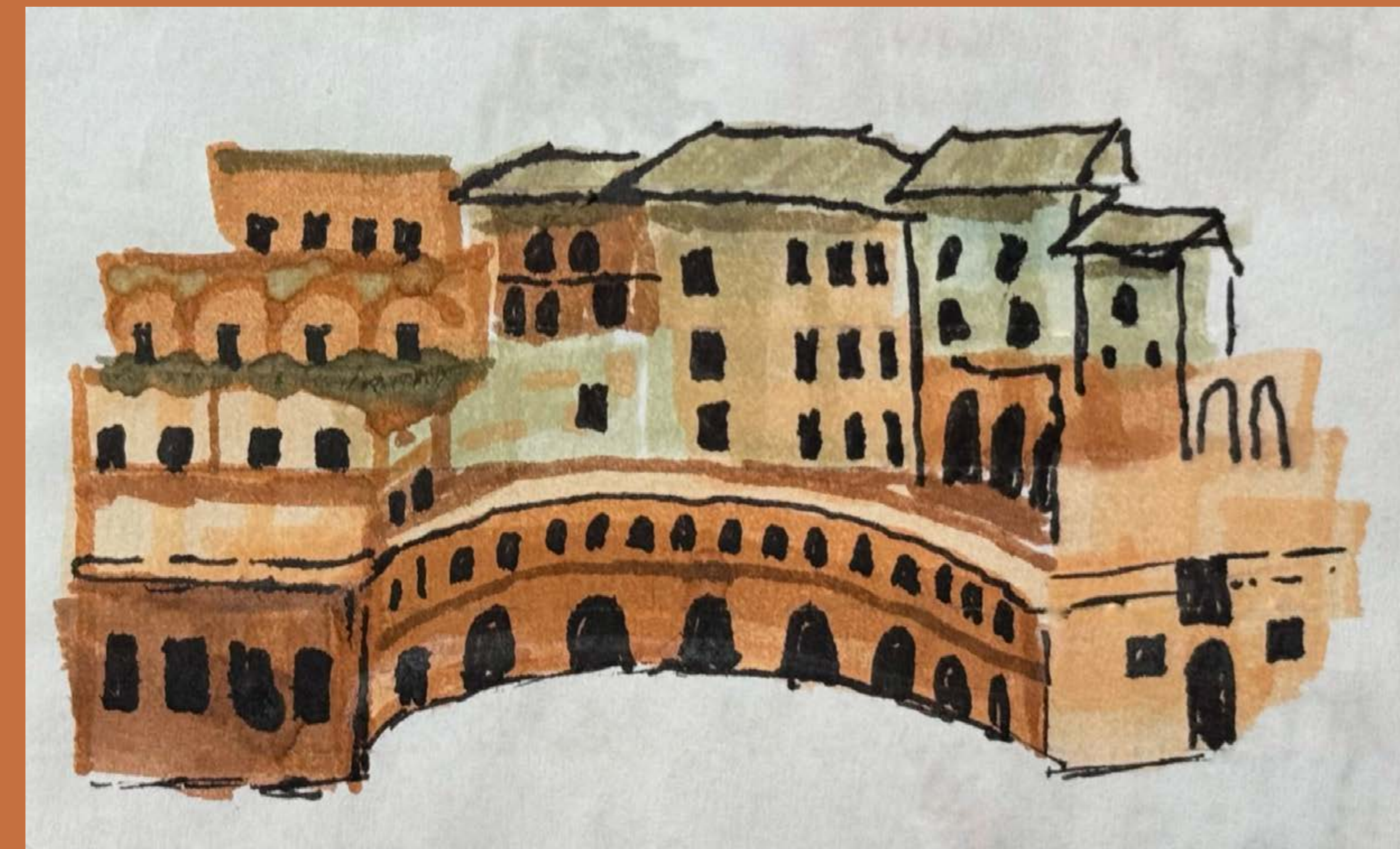
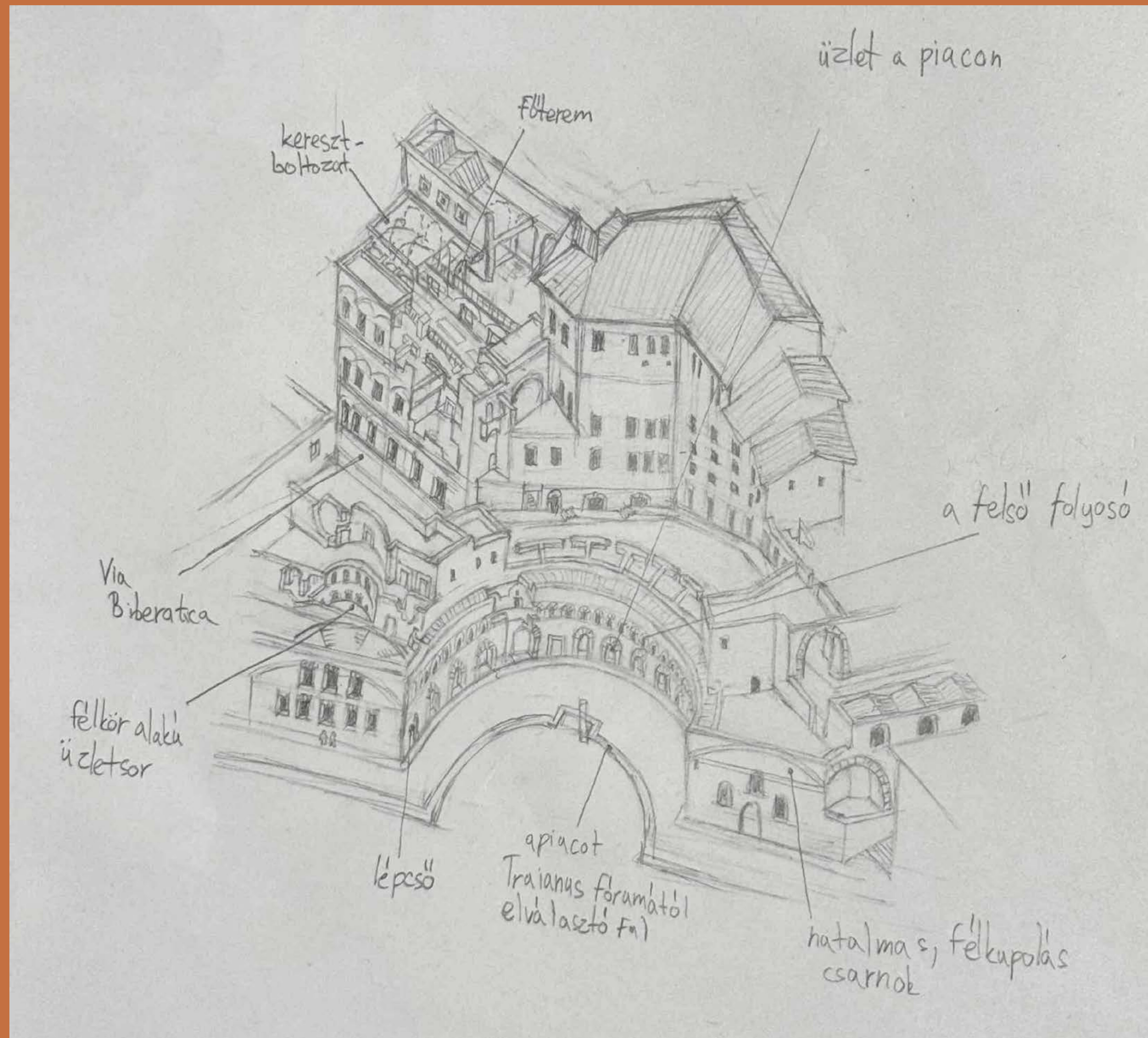
Ebben az épületben elsősorban az fogott meg, hogy egy domboldalba épült, mint a korabeli színházak is. Ennek köszönhetően, olyan érdekes tér jött létre, amely a különböző szintek furcsa összjátékától szinte szürreálisnak hat. Ez különösen madártávlatból érződik. Emlékeztet Vásárhelyi Antal művészetére, és az álmaimban megjelenő absztrakt terekre. Ezt a hatást szeretném kidomborítani a kreatív térkompozíciómban.

A Traianus Fóruma, a császár emlékére épített

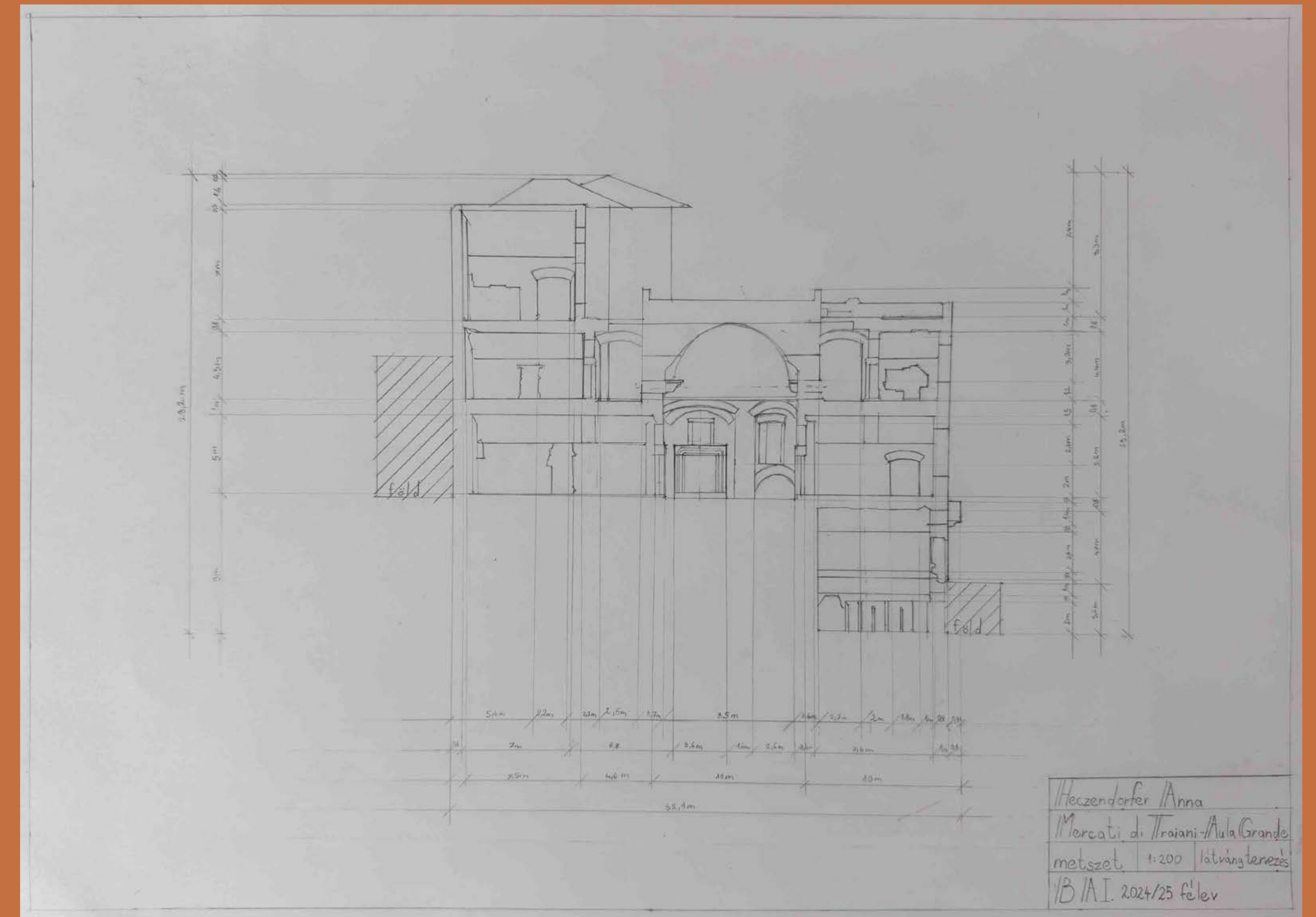
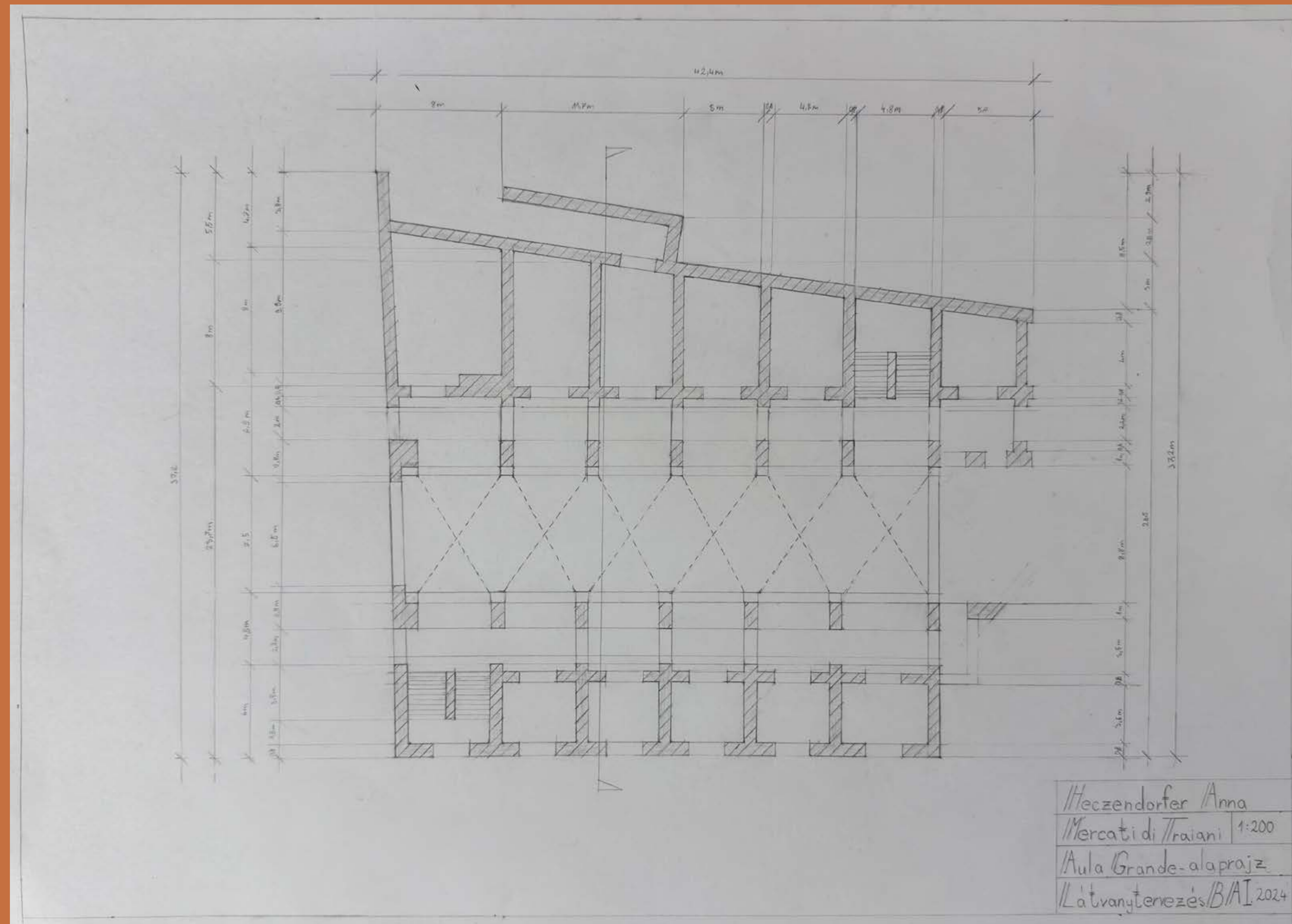
Források:
Giuliana Coletta (2013): Róma rekonstruálva. ARCHEOLIBRI, Róma. 18. o.
Menich Zsuzsa (1999): Róma. Park kiadó, Budapest. 166.o.
Hajnóczi Gyula: Az építészet története (1967). – Ókor. Tankönyvkiadó, Budapest 384.-389. o.
(2014) Róma - A Vatikán - A Sixtusi kápolna. Edizioni Lozzi Roma S.A.S, Róma 12.-15. o.
R. A. Staccioli (2005): Hajdanvolt Róma. (Vision S.r.L.) 26. o.
https://ancient-history-blog.mq.edu.au/cityOfRome/ZoeSimsMarket
https://www.alluringworld.com/trajans-kiosk/
https://www.open.edu/openlearn/history-the-arts/hadrians-rome/content-section-5.6
https://www.britannica.com/biography/Apollodorus-of-Damascus
https://www.ice.org.uk/what-is-civil-engineering/meet-the-engineers/apollodorus-of-damascus

A Traianus Fóruma, a császár emlékére épített

Mercati di Traiano szabadkézi rajzok

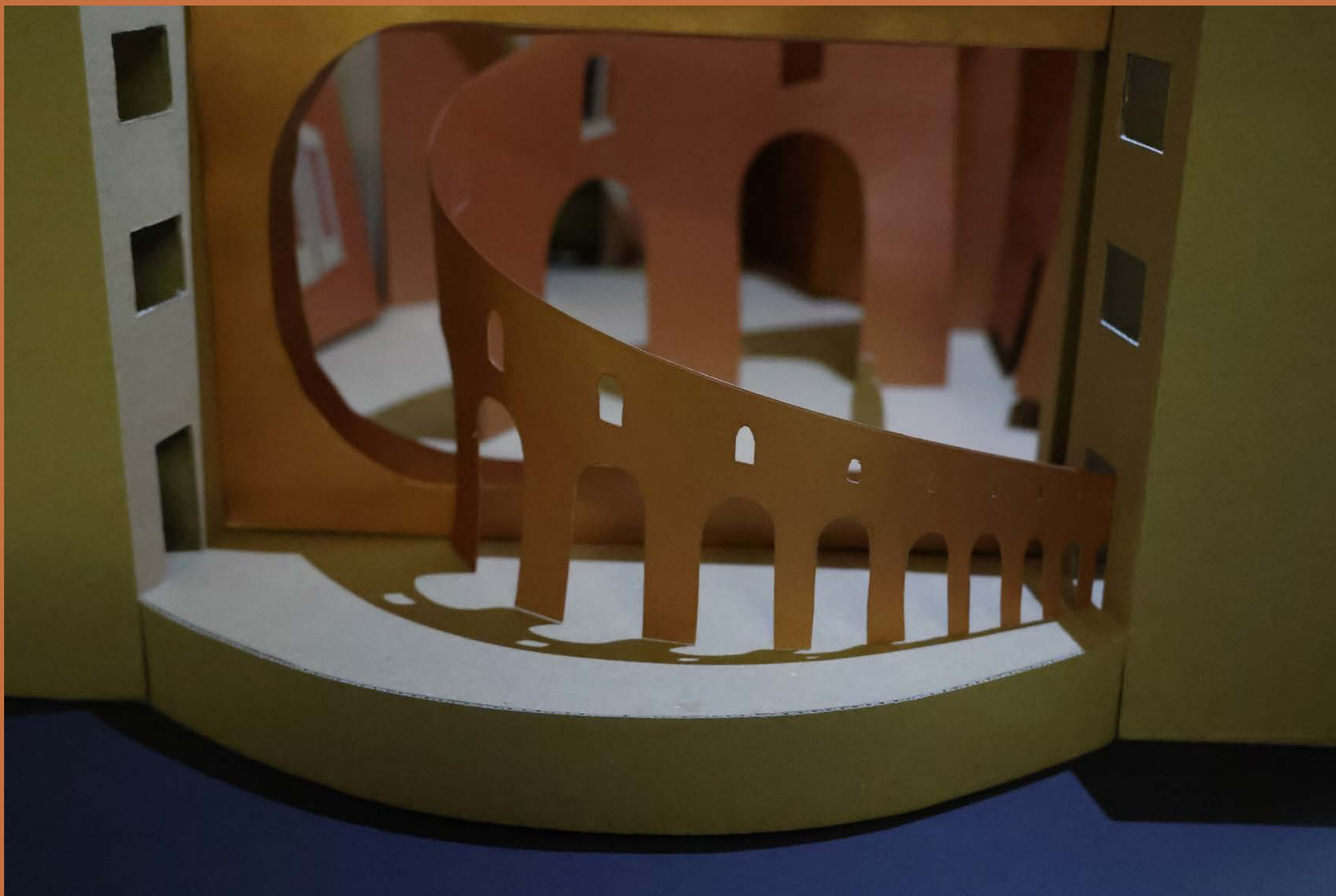
Aula Grande felmérési rajzok

KREATÍV TÈRKOMPOZÍCIÓ

Hömpölygő szintek játéka

Caravaggio három életszakaszában

CARAVAGGIO

Jake T. Avelin

Johnny Depp

Robert Payne - Caravaggio Élete: szereplők

GIULIA
Izabella
Franciska

PAOLINA
Emma Stone

IDŐS MADDALÉNA
Pogány Judit

ANTONIO
TOCCHI
Robert Verlaque

GRÓF
Richard Griffiths

COLONNA HERCEG
Kern András

CARAVAGGIO KREATÍV FELADAT

Giulia - molylepke

Caravaggio - fülbemászó
pókszázlábú

Gróf - rőzsabogár